І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 222. ЦЕНТІВ 12 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1962 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 222. VOL. LXIX.

ЗДА ЗНОВУ ПЕРЕСТЕРІГАЮТЬ МОСКВУ В СПРАВІ КУБИ

КАСТРО ПОГОДИВСЯ ВІДДАТИ СОВЄТСЬКІ БОМБОВИКИ

Вашингтон. — Уряд ЗДА вирішив ще раз перестерегти Москву в справі Куби, заявивши одночасно, що ця країна змушена буде вжити сили, щоб СССР забрав свої бомбовики з Куби якнайшвидше. Президент Кеннеді має 20-го листопада відбути пресову конференцію, яку мають передавати о год. 6-ій вечора всі радіові і телевізійні стації. Якщо Москва й Куба не одійснять вимог ЗДА, то американський уряд мусітиме загострити бльокаду Куби так, щоб на острів нічого не могло дістатися, крім харчів. Уряд може оголосити гострі зарядження у відношенні до чужих кораблів, які везуть на Кубу різні товари з совєтських портів. Розвідка виявила, що на Кубі є нові артилерійські ракети т. зв. „фроґ", які можуть летіти на віддаль 25 миль. Але це є оборонна зброя, і ЗДА не домагаються її знищення. Ця нова зброя не загрожує американській морській базі на Кубі Ґватанамо, бо там американські збройні сили мають кращу зброю. Кубинці в сусідстві американської бази будують сильні оборонні лінії. Але ці нові військові споруди кубинців не є роблені у зв'язку з ракетами „фроґ", бо їх можна вистрелювати з вантажних авт. В урядових колах панує надія, що СССР таки погодиться ще перед заявою Президента на те, щоб забрати свої бомбовики ІЛ-28 з Куби. Одночасно Кастро поінформував вранці 20-го листопада Об'єднані Нації, що він не матиме нічого проти того, щоб СССР міг забрати свої бомбовики з Куби. Прем'єр Кастро змінив своє давніше твердження про те, що ці бомбовики — це кубинська власність. Тепер він заявляє, що вони є перестарілі і не мають значення для Куби. Ці бомбовики можуть летіти на віддаль 750 миль і можуть везти атомові бомби. Є їх на Кубі коло 30, вони є типу „Ілюшін - 28". Лист Кастра до Об'єднаних Націй дає надію на розв'язку кубинської кризи. Лист надійшов до головного секретаря ОН У Танта о год. 1-ій по півночі 20-го листопада. Заява Кастра свідчить про те, що знов буде деяке злагідження кубинської кризи, яка і досі не є розв'язана, хоч Хрущов ще 28-го жовтня обіцяв забрати з Куби всю офензивну зброю. ЗДА не можуть припинити бльокади Куби і розвідки за допомогою літаків, поки не відбудеться на Кубі міжнародна контроля, яка ствердить, що там дійсно немає офензивної зброї, далекосяжних ракет та далекосяжних бомбовиків.

Інфляцію треба поборювати меншим бюджетом, а не більшим дефіцитом — твердить Фертіґ

Ню Йорк. — Економіст Лоренс Фертіґ, який працює в часописному концерні Скріпса - Говарда, вмістив статтю, в якій твердить, що не можна писати про „кінець інфляції доляра", коли минулорічний федеральний дефіцит виносив дол. 6 більйонів, цьогорічний має виносити дол. 7.8 більйона, а бюджет у фіскальному році, що закінчиться в червні 1964-го року, може винести більше як дол. 10 більйонів. Фертіґ пише, що не можна твердити, як це робить провідний економіст нового розподілу емеритований професор Гарвардського університету д-р Алвін Г. Гансен, що кредити помагають родині, бизнесменам, міським управам, стейтовим урядам, то ж вони без шкоди можуть бути корисні і федеральному урядові. Фертіґ пише, що не можна так ставити цю справу, бо федеральний уряд не використовує кредитів так, як окремий громадянин чи промислова фірма, які щось продукують і роблять прибутки. Федеральний уряд тільки витрачає гроші і збільшує кредити, зменшує запаси золота, чим зменшує ту основу, на якій стоїть доляр. Щоб перемогти інфляцію, на те треба зредукувати федеральні видатки і зменшити податки — твердить Фертіґ.

Жахливим способом замордували 69-річну Марію Кекіш в Янґставні, Огайо

Секретар 230-го Відділу У. Н. Союзу п. Петро Лі щак прислав до редакції примірник газети „Янґставн Віндікейтор" з 14-го листопада, в якому широко пишеться про жахливий злочин, доконаний вночі з понеділка на вівторок (12 і 13 листопада), жертвою якого стала 69-річна українка вдова Марія Кекіш. Сусід замордованої побачив, що в домі Кекіш було вибите вікно в кухні. Коли явилась поліція, вона застала тіло Марії Кекіш зухвало змасакроване з 48 ранами, завданими кухонним ножем. Син покійної розмовляв з матір'ю ще в понеділок ввечері. Поліція переслухала колишнього комірника покійної, який погрожував їй смертю, але після переслухання його випустила. Покійна після смерти чоловіка жила з вдовиної емеритури. Залишила двох синів в Янґставні. В Америці жила 48 років. Похорон відбувся в п'ятницю 16-го листопада. Покійна була членкою 230-го Відділу УНСоюзу.

В АМЕРИЦІ

● **Смитсонський Інститут** дістав інавґураційну сукню пані Кеннеді, яку виставлено разом із інавґураційними сукнями інших дружин президентів ЗДА, починаючи від пані Вілліям Г. Тефт, яка в 1912 році дала була цьому Інститутові сукню. Цього року є 50-ліття існування цієї збірки.

● **В жовтні цього року** число безробітних в Канаді становило 283,000, на 23,000 більше, як у вересні, але набагато менше, як у жовтні 1961-го року, коли там було 318,000 безробітних.

● **Згідно з законом** скасовані є 10-відсоткові податки від квитків на їзду залізницями, автобусами і кораблями, починаючи від 16-го листопада. На літаках негайно завели 5 відсотковий новий податок, а залізниці і автобуси стараються про те, щоб збільшити на 10 відсотків ціну за їзду.

● **Президент Кеннеді** висловив американському судді Найвищого Суду ЗДА Феліксові Франкфуртерові з приводу 80-річчя з дня народин найщиріші побажання. Президент згадав, що він недавно складав побажання славному ірляндцеві де Валері, який має той сам вік. Де Валера вродився в Ню Йорку і здобув славу в Ірляндії, а Франкфуртер народився у Відні і вславився у ЗДА, — писав президент Кеннеді.

● **Американські кораблі й літаки** повідомляють, що довкола Куби викрили більше як 10 совєтських підводних човнів, з чого 6 були на воді, і деякі доповнювали своє пальне з танкерів. Офіцири фльоти заявляють, що ніколи не було такої концентрації совєтських підводних човнів.

● **18-го листопада** невідомі особи кинули газолінові бомби на будинок совєтської амбасади в Мехіко Ситі, Мехіко. Бомби вкинули через вікна ті особи, які їхали автом попри будинок амбасади. Збільшено поліційну охорону біля амбасади. Поліція і пожежники не могли ввійти на подвір'я будинку, бо їм не дозволено.

10 відсотків добровольців Корпусу Миру бажають продовжувати службу

Вашингтон. — Дирекція Корпусу Миру перевела опитування між 3 000 добровольців цього Корпусу, запитуючи їх, чи вони не хотіли б продовжити свій дворічний реченець праці. В перших днях організації цього Корпусу його директор Сарджент Шрайвер заявив, що він не може відповісти на запит про довшу службу в Корпусі, бо ще тоді ніхто не знав, чи вдасться праця в цій організації. Тепер виявилося, що добровольці Корпусу Миру з повним успіхом працюють в різних країнах світу, і дирекція Корпусу хотіла б знати, чи деякі добровольці не бажали б продовжити свій зголошений реченець, використовуючи свій набутий досвід. Перша група добровольців вже в червні 1963-го року вернеться до ЗДА, а перед 1-го січня 1964-го року 650 добровольців вернуться до цього краю. Переведені опитування виявляють, що 10% добровольців виявили волю служити довше, як два роки. Заступник директора Корпусу Миру Ворен Віґґінс сказав, що ніхто не бажає собі того, щоб хтось робив собі професію з побуту в Корпусі Миру, або щоб працював в ньому 20 років, але варто використати набутий досвід, коли Корпус є ще молодою організацією.

Кубинська криза причинилася до підсилення цивільної оборони ЗДА

Вашингтон. — Едвард МекДермот з Уряду плянування в наглій необхідності заявив тепер, що кубинська криза, яка загострилася була 23-го жовтня, причинилася до того, що від того часу більше зроблено для цивільної оборони, як у цілих двох попередніх роках. Переведено різні вправи в ділянці цивільної оборони, які справджували ті теоретичні засади, які досі були тільки на папері. Фахівці від цивільної оборони брали до уваги, що треба б робити на випадок ворожої летунської атаки, під час так званої малої війни, і після атаки, щоб знов все якнайскорше могло нормально функціонувати. О год. 7.35 по полудні 22-го жовтня Департамент Оборони заалярмував був численні урядові аґенції, які мали б діяти на випадок ворожої атаки. Заалярмована була і Федеральна Рада Безпеки, роля якої була б велика на випадок наглої потреби.

Уряд купує уранову руду, щоб підтримати промисловість

Вашингтон. — Комісія Атомової Енерґії вирішила купити за $200,000,000 уранової руди в другій половині цієї декади, щоб підтримати уранову продукцію. Ці закупи мають бути після 1966-го року, бо після того року уряд не буде зобов'язаний купувати уранову руду, і внаслідок того треба би редукувати уранову промисловість. Комісія Атомової Енерґії має доволі уранової руди, але вона не може допустити, щоб ця промисловість підупала, поки не буде більшого запотребування на уран в 70-ох роках цього століття, коли передбачене є використання урану на будову реакторів для продукції цивільних атомових електрівень. Досі тільки уряд може купувати уран, і цей закон обов'язує КАЕ до 1966-го року. Але КАЕ є в клопоті, бо вона вже має великі запаси урану, і ті запаси коло 1966-го родку виноситимуть аж коло одного більйона долярів. Це такий великий запас, що Комісія не зможе використати його для військових і цивільних цілей.

„Конґресовий квартальник" про вплив конґресових комісій

Вашингтон. — Конґресовий квартальник робить підсумки праць другої сесії 87-го Конґресу і стверджує, що великий вплив на працю обидвох Палат мають конґресові комісії, які не допускають під наради повних Палат 55.7 відсотка всіх законопроєктів. В 1962-му році внесено до Конґресу 298 законопроєктів, але тільки 44.3 відсотки вийшли з конґресових комісій. Коли б деякі проєкти були з'явилися в повних Палатах, то їх напевно ухвалили б Сенат і Палата Репрезентантів, бо там прийняли аж 85.4 відсотка тих пропозицій, які там були обговорювані. Такий був вислід 298 урядових пропозицій: 1. 44.3 відсотка всіх проєктів прийняли обидві Палати і вони стали законами. 2. 0.7 відсотка проєктів були ухвалені Сенатом і Палатою в різних редакціях і спільні конференції не узгіднили їх. 3. 3.4 відсотка ухвалені були або Сенатом або Палатою, але не обидвома. 4. 5.7 відсотка прийшли під наради повної Палати, але над ними не голосували. Решту проєктів або відкинули в комісіях або в Палаті і вони не стали законами.

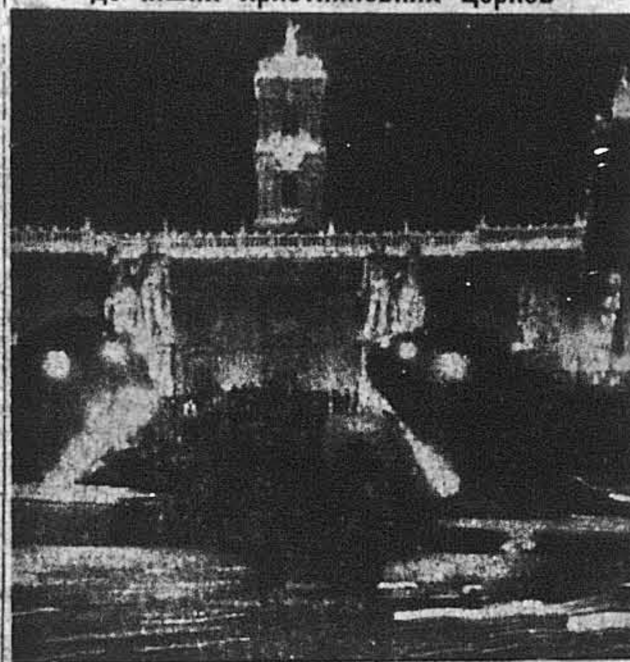
Продукують літаки, які зможуть вертикально з землі стартувати

Вашингтон. — Оборонно-торговельний уряд повідомив, що летунство заключило контракт із фірмою Куртісс-Врайт, згідно з яким до червня цього року має бути готовий літак X-19, який зможе вертикально, подібно як гелікоптер, злітати вгору. Мають бути готові два прототипи таких літаків за дол. 1.8 мільйона. Літаки X-19 мають швидкість 460 миль на годину і зможуть везти вантаж до 2,000 фунтів на не дуже далекі віддалі. Літаки X-19 мають 43.4 стопи довжини, а розгін крил 34.6 стопи. Крім того мають бути збудовані в цій фірмі великі літаки Модель 300, які могли б везти 48 пасажирів на віддаль 100 миль, конкуруючи з гелікоптерами.

Архітект-українець здобув нагороду в конкурсі на будову „Олімпійського міста" в Канаді

Вінніпеґ, Канада. — Радослав Жук, професор Манітобського університету і керівник власного архітектурного бюра в Вінніпеґу, разом зі своїми трьома колеґами-архітектами здобув перемогу у першій стадії великого, всеканадійського конкурсу на проєкт будинків для Зимових Олімпійських Ігрищ у Банґ, Алберта, в 1968-му році. Комплекс будівель цього проєкту включає арену на 10,000 осіб, стадіон на 15,000 осіб, адміністраційні і пресові будинки, ґаківкові площі і багато менших забудувань. Важливою частиною проєкту було загальне розплянування цілої олімпійської площі, яка займає 160 акрів. Проф. Р. Жук відомий із цілого ряду модерних проєктів українських церков. Хоч уже раніше він був нагороджений в трьох менших конкурсах, то теперішня перемога у великому конкурсі міжнародного значення ставить його в перші ряди архітектів Канади.

Отці Ватиканського Собору за толеранцію до інших християнських церков

Пишно ілюмінований Палац Кампідоліо, що є осідком правління міста Риму, під час прийняття, влаштованого посадником Риму Ґлявко делля Порта для учасників Вселенського Другого Ватиканського Собору.

Ватиканська Держава. — В понеділок 19-го листопада на Ватиканському Соборі велася дискусія над тим, як треба ставитися до інших Християнських Церков в справі тих різниць, що їх ділять від Католицької Церкви. Отці Ватиканського Собору зайняли становище, що треба католицьку науку так представляти іншим, щоб не зразити протестантів і православних. Католицьку правду треба з'ясовувати ясно, просто, лагідно і шляхетно. Не сміється зробити щось таке, що могло б ще дальше відчужити від католиків „роз'єднаних братів", які, так як і католики вірять у Христа, але не погоджуються з ними в тому, як іти за Христом. Один із промовців заявив, що такий є стиль Ватиканського Собору, щоб відкри двері для духа співпраці із не-католиками. Це є стиль приязни, казав бельгійський єпископ Йозеф де Смерт. Треба ясно з'ясовувати католицьку науку в теперішніх часах, — заявили на Соборі.

Мґр. Іван Телюк знову очолює Комітет Відділів УНС стейту Коннектикат

Ню Бритен, Конн. — В неділю 18-го листопада тут відбулися річні загальні збори Комітету Відділів УНСоюзу, стейту Коннектикет, яких цей стейт нараховує 20, що разом нараховують понад 3,000 членів. В зборах взяли участь представники десятьох Відділів, в тому усі більші Відділи, крім одного. Після прийняття звітів управи обрано нову управу в такому складі: мґр Іван Телюк, — голова, якого вп'яте переобрано на цей пост, Василь Олійник, заступник голови, Василь Гіна — секретар, Антін Маланчук — касир, Григорій Слобода — член. До контрольної комісії ввійшли: Євген Гомотюк, Софія Брезіцька і Василь Романишин. Збори схвалили підготовити навесну ювілейну імпрезу, присвячену 70-літтю „Свободи" та її ролі в заложенні та розбудові УНСоюзу, як також в організації та національним усвідомленні української громади в Америці і Канаді. В межах цього свята відбудеться бенкет, до участи в якому будуть запрошені визначні представники американського політичного світу. Збори схвалили оживлення організаційної акції, при чому управа Стейтового Комітету зобов'язалася допильнувати всі Відділи, щоб вони до кінця року виконали своє зобов'язання супроти УНСоюзу та щоб допомогли висунути Коннектикатську округу на одно з перших місць поміж всіми округами УНСоюзу. Під цю пору ця округа є на шостому місці на всіх 32 округи. Гол. секретар Я. Падох, який репрезентував на цих зборах Екзекутиву УНСоюзу, дав огляд праці Централі УНСоюзу та плянів дальшої роботи. Зокрема він з'ясував обов'язки окружних комітетів і їх управ та обов'язки Відділів подбати напередодні зборів про активний уряд для кожного Відділу. Окружна управа зобовязалася допильнувати, щоб всі Відділи відбули загальні річні збори та щоб перевели вибори працездібних урядів. Окружна управа звернулася із закликом до Відділів, щоб вони повідомили її про час зборів, на які управа буде старатися вислати своїх представників. Після доповіді відбулася дискусія, в часі якої приявні ставили запити на актуальні теми, на які головний секретар давав відповіді. Після зборів, які тривали від 3 до 7 вечора, секретар місцевого Відділу УНСоюзу п. Василь Романишин та його дружина принимали делеґатів перекускою, при якій дальше велася розмова на союзові теми. Головний секретар підмітив заслуги минулорічних чемпіонів округи, а саме: В. Романишина, мґра І. Телюка, П. Гомонка і М. Галькевича та цьогорічних чолових організаторів членів: дир. Е. Гомотюка та В. Олійника, з яких кожний здобув досі по 40 членів. Побіч них в цьогорічній праці вибиваються мґр І. Телюк та В. Романишин.

142-ий Відділ УНСоюзу в Елизабеті відзначив своє 55-річчя

Елизабет, Н. Дж. — Місцевий 142-гий Відділ Українського Народного Союзу, Б-во св. Михайла, відзначив минулої суботи, 17-го листопада, 55-річчя свого існування. Б-во було засноване 10-го жовтня 1907-го року. Ювілей відзначено святочним зібранням у приміщеннях місцевого Українського Народного Дому. Відкрив його голова Б-ва п. Михайло Маркович. На початку і на закінчення зібрання місцевий парох всч. о. Роман Боднар провів молитву. Майстром церемонії був п. Михайло Грін. З відповідними до нагоди промовами виступали: гол. предсідник УНСоюзу п. Йосип Лисогір, гол. касир п. Роман Слободян, адв. Марсел Вагнер з Джерзі Сити, Яків Кровіцький з місцевої міської Ради здоров'я та Мирослав Маркович, фінансовий секретар Братства.

● **Світова Організація Здоров'я** ствердила, що в декаді від 1950 до 1960 значно зменшилося число занедужань на різні пошесні недуги. І так поважно зменшилося число занедужань на малярію. На холеру в 1950 році вмерли 212,092 особи, а в 1960-му році — 32,857 осіб; на віспу в 1950 вмерло 358,456 осіб, а 10 років пізніше — 59,950.

КОМУНОКИТАЙЦІ ПОЧАЛИ НОВИЙ, ЗАГРОЗЛИВИЙ ДЛЯ ІНДІЇ НАСТУП

ІНДІЯ ЗВЕРНУЛАСЯ ДО ЗАХОДУ З ПРОХАННЯМ ЗБІЛЬШИТИ ПОСТАЧАННЯ ЗБРОЇ І ВИРЯДУ; ЧУ ЕН-ЛАЙ ПОПЕРЕДЖУЄ, ЩО МІЛІТАРНА ПІДТРИМКА ЗАХІДНІХ ДЕРЖАВ ПРИЧИНИТЬСЯ ДО ПОШИРЕННЯ КОНФЛІКТУ

Ню Делі, Індія. — Комунокитайські війська прорвалися глибоко в територію північно-західньої Індії, загрожуючи відрізанням від Індії цілої її провінції Ассам, що вбивається клином між провінцію Буттам і Пакістан і на Сході граничить з Бірмою. У висліді проведеної офензиви комунокитайцям повелося зайняти місто Бомді Ля і відтяти зв'язок з головним масивом індійської армії її військові ґарнізони в місцевостях Се Ля і Діранґ Дзонґ. Спрямований комунокитайський наступ на місто Тезпур, де находиться головна кватира ген. Кауля, команданта індійського прикордонного корпусу. Водночас із цим комунокитайці поширили окуповану ними територію теж і біля Лсонґю на кордоні між Тибетом й Індією і поблизу Вальонґ в північно-східній індійській території, розташованій між Китаєм і Бірмою. Загрозлива на усьому фронті ситуація для Індії спонукала індійського прем'єра Неру виступити з повідомленням, що індійський уряд звернувся до західніх держав з проханням поширити видатно військову допомогу для Індії. В окремо виголошеній промові до індійського народу Неру ствердив, що Індія буде боротися до кінця і що цим кінцем може бути тільки перемога. Згідно з пресовими повідомленнями про цю промову, Неру ствердив ще, що Індія не толеруватиме ніякої інвазії на свою територію збоку будь-якої чужої держави і що теперішня війна є першою війною незалежної Індії в обороні її незалежности. Тому теж Індія мусить цю війну виграти, без огляду на те, як довго вона мала б тривати і які шкоди і втрати вона мала б принести Індії. Звертаючися до Заходу за зброєю і вирядом, прем'єр Неру вислав теж спеціяльного листа до президента Кеннеді, з'ясовуючи в ньому, пекучу потребу дальших достав зброї для Індії. Передав цього листа в Білому Домі в понеділок дня 19 листопада увечері індійський амбасадор до ЗДА, кузин прем'єра Неру, Б. К. Неру, який разом із цим відбув півгодинну розмову з президентом Кеннеді, під час якої були присутні державний секретар Дін Раск і його асистент для південносхідньоазійських справ Філіпс Толбот. Амбасадор Неру ствердив у цій розмові, що військова ситуація Індії погана і що Індія дуже потребує допомоги. Водночас із цим повідомляють з Гонґ Конґу, що комунокитайський прем'єр Чу Ен-Лай виступив у комунокитайських часописах з попередженням, що американська військова підтримка для Індії в її конфлікті з комуністичним Китаєм причиниться тільки до поширення збройного конфлікту і це вийде на шкоду не тільки Китаєві й Індії, але й іншим азійським і навіть африканським країнам. Проголошуючи таке попередження, Чу Ен-Лай звернувся до азійських й африканських держав із закликом, щоб вони засудили „чужоземну інтервенцію" в індійський пограничний конфлікт.

З уряду Аденауера вийшло шість міністрів, партія Вільних Демократів вимагає далі резиґнації міністра оборони

Бонн. — Урядова коаліція канцлера Аденауера розламалася частинно внаслідок резиґнації й виходу із складу західньонімецького уряду. п'ятьох представників партії Вільних Демократів, що разом з Християнським Демократичним Союзом Аденауера творили досі більшість в західньо - німецькому парляменті і спільно десиґнували склад уряду. Відбувся цей вихід міністрів внаслідок афери із журналом „Шпіґель" для протесту проти поліційних і судових заходів проти видавця і редакторів цього журналу, започаткованих — як твердять Вільні Демократи — міністром оборони Францом Йозефом Штравсом. Зрезиґнували із своїх постів в уряді вільно - демократичні міністри: д-р Штамберґер — справедливости, д-р Штарке — фінансів, Мішнік — втікачів, Ленц — скарбу і Шель — економічної співпраці. Водночас із резиґнацією цих міністрів провід Вільних Демократів проголосив, що він готовий далі співпрацювати з урядом Аденауера, якщо будуть здійснені його вимоги, зокрема, якщо Аденауер усуне контроверсійного міністра Штравса із його становища, як міністра оборони. Реакція Аденауера на резиґнацію п'ятьох міністрів покищо невідома. Він викликав тільки до своєї резиденції Штравса на конференцію, після якої Штравс відлетів до Мюнхену на наради з екзекутивою партії Християнсько-Суспільного Союзу, що його він очолює.

У СВІТІ

● **Мохаммед Будіяф**, колишній віце-президент Альжирського Тимчасового Уряду зрезиґнував із свого мандату в Альжирській Національній Асамблеї. В листі до теперішнього альжирського прем'єра Ахмеда Бена Беллі, Будіяф запротестував проти проводжуваних Беном Беллею „неокапіталістичних тенденцій". Свою резиґнацію зголосив Будіяф на руки Ферґата Аббаса, президента Асамблеї.

● **Британський уряд** викликав совєтського амбасадора і угорського посла у Лондоні і передав на їх руки гострий протест проти недозволеної в міжнародних взаєминах поведінки у відношенні до громадян іншої держави, яка виявилась в ув'язненні на терені Угорщини британського промисловця Ґревілля Мейнарда Вінні і передання його в руки совєтських органів безпеки, ніби тому, що його шпигунські дії були спрямовані головно проти СССР. Мадярські органи безпеки не дали навіть дозволу представникам британської амбасади в Будапешті скомунікуватися із заарештованим ще перед його переданням в руки Совєтів.

● **Леґіслятура Еритреї** вирішила скасувати стан федерації з Етіопією й об'єднатися з нею в одну державу. Еритрея була до 1945 року італійською колонією, потім перейшла під британську адміністрацію і згодом після 1952 р. увійшла у федерацію з Етіопією, задержуючи окрему леґіслятуру і судівництво.

● **З польського пасажирського корабля „Мазовше"** втекло під час короткої його зупинки в данському Копенгаґені десять пасажирів поляків. Всі вони звернулися до данського уряду з проханням про право азилю.

● **61-річний Едвард Кларк**, капітан канадійського вантажного корабля „Іст Стар", заявив у Гемілтоні на Бермудських островах, що він мусів залишити корабель на океані під час шторму, бо в Гавані продали йому 18 тонн пального, але в тому було 15 тонн води. Кларк прибув до Гемілтону на нафтоналивному кораблі „Сан Геспар".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Відновлена загроза

Після короткого й проблематичного відпруження в міжнародній кризі, викликаній перетворенням Куби на агресивну військову базу проти З'єдинених Держав Америки, попередня загроза кульмінації кризи в одвертому воєнному конфлікті знову вертається. Короткий перегляд фактів допоможе зрозуміти ситуацію.

Криза виникла в своїй найбільшій гостроті тоді, коли американська розвідка ствердила, що большевики, всупереч усім запевненням Хрущова та його підголосків, перевезли на Кубу контрабандою атомові ракети і почали будувати для них випускові бази, перекинувши рівночасно на той острів тисячі свого нібито технічного, а насправді військового персоналу, який має обслужувати агресивну зброю. Ствердивши ці факти, президент Кеннеді у своєму відомому зверненні до народу зареагував ультимативною вимогою до совєтського уряду забрати з Куби свої ракети і розмонтувати бази під міжнародною контролею. Для підтримки цієї вимоги ЗДА поставили в гостре поготівля свої збройні сили, попередивши Москву, що, на випадок відмови, Америка рішена сама ці бази і ракети зліквідувати, а використання совєтської аґресивної зброї з Куби проти будь-якої американської країни вважатиме за совєтську атаку проти ЗДА. Рівночасно Америка встановила морську бльокаду проти можливого дальшого довозу аґресивної зброї на Кубу.

Дальший розвиток подій відомий. Справа опинилася в Раді Безпеки Об'єднаних Націй, і „миролюбець" Хрущов погодився на американську вимогу зліквідувати бази совєтської аґресивної зброї, а саму зброю забрати з Куби під міжнародною контролею. Американська повітряна розвідка ствердила, що совєтські споруди для випуску атомових ракет справді розмонтовано, як також стверджено, що на совєтські кораблі навантажено й вивезено з Куби те, що можна вважати за ракети. Проте, все це відбулося без міжнародної контролі, і немає жадних інших доказів, що вивезені з Куби об'єкти були справді ракетами. Також невідомо, чи розмонтовано всі бази. В дальшому ході подій Москва відмовилась забрати з Куби свої бомбові літаки, що їх також зараховано до аґресивної зброї, вимовляючися тим, що ці літаки, мовляв, є вже кубинською власністю. Тепер, після відвідин Мікояна, Кастро не тільки відмовляється від міжнародної контролі, але й заявляє, що збиватиме американські розвідувальні літаки. Піддержуваний Москвою, він вимагає зліквідувати американську морську базу Ґвантанамо на Кубі і починає підозрілу концентрацію військ та будову випадових влаштувань у безпосередньому віддаленні від тієї американської бази. В Ню Йорку і в Ню Джерзі тим часом заарештовано кастрових аґентів, що підготовляли саботажі в ЗДА.

Ситуація сильно погіршилася і загострилася. Якщо Кастро виконає свою погрозу і почне обстрілювати американські розвідувальні літаки, залоги тих літаків будуть відстрілюватися, а раз стрілянина спалахне, тоді вже ніхто не може сказати, коли й як вона закінчиться. Америка виразно й недвозначно дала зрозуміти, що на Кубі вона має діло не з Кастром, а з Совєтським Союзом. Не тільки погроза обстрілювати американські літаки, але й не здійснена обіцянка Хрущова щодо міжнародної перевірки ліквідації совєтських аґресивних баз та вивозу з Куби совєтської аґресивної зброї поважно збільшують загрозу, бо тільки під умовою здійснення такої міжнародної контролі ЗДА відмовилися від евентуальної інвазії, як ґарантії усунення совєтських аґресивних баз на Кубі .

Найближчі дні можуть і мусять принести розв'язку цих проблем. До того часу спровокована Москвою загроза для світового миру існуватиме в усій своїй гостроті.

Багатобічна великодушність

У пресі повідомлено, що президент Джан Ф. Кеннеді всю свою платню, яку він одержує з державної скарбниці як найвищий екзекутивний урядовець країни, віддає на харитативні цілі. До речі, на харитативні цілі віддавав він і ту платню, яку одержував як конґресмен і сенатор ЗДА. Платня Президента становить тепер $100.000 річно. $50.000, що їх одержує Президент на репрезентативні видатки, витрачає він на призначені цілі, мабуть ще й з деякими додатками із власної кишені.

Коментуючи великодушність і щедрість Президента, преса звертає увагу на те, що є вони властивими не тільки Президентові, але також і „Дядькові Семові", себто Америці та її системі. Справа в тому ,що Президент має проблизно $10.000,000 власного майна. Будучи інвестована, ця сума має приносити приблизно 4% річного прибутку, тобто сумарично $400.000, що разом з платнею становило б $500,000 прибутку річно. Якщо ж Президент поменшує цей прибуток пожертвою 100,000 на добродійні цілі, то на ділі він жертвує тільки $9.524, бо $90.476 — це ті гроші, що їх він мав би заплатити як податок, якщо платив би від суми $500.000, а не $400.000. Отже, в таких і подібних випадках найбільшим добродієм є держава, яка своєю податковою системою дозволяє заможним людям жертвувати поважні суми на прерізні харитативні, культурні та виховні цілі. Якщо б не ця податкова система, численні американські харитативні, виховні, культурні чи релігійно - церковні організації не одержували б і малої частини тих астрономічних сум, що їх вони одержують кожного року.

На жаль, з цих великих можливостей для підтримки добрих цілей відносно мало користають українці, якщо мова про такі шляхетні цілі, як українські церкви, ЗУАД-Комітет, наші наукові установи. Мавши на увазі засади американської податкової системи, наші громадяни могли б на свій рахунок і в поважній мірі на рахунок Дядька Сема забезпечити ці наші установи й інституції бодай до деякої міри так, як загал американців забезпечує свої крайові та льокальні установи. Це ми повинні мати на увазі саме тепер, коли зближається час виповнювання податкових формулярів. Відповідну пожертву на свою церкву, на цілі ЗУАД-Комітету, на пам'ятник Т. Шевченкові, на наші наукові інституції і подібне покриє в поважній частині державна скарбниця, бо ці пожертви ми маємо право відтягнути від загальної суми наших заробітків, що підлягає оподаткуванню.

Добра нагода

Від деякого часу Цивільна й Закордонна служби ЗДА ведуть посилену кампанію в справі підготови і набору кваліфікованих працівників, головно з-поміж молодих людей, що кінчають коледжі й університети. З поінформованих джерел знаємо, і це виразно видно також з публічних оголошень, що тепер існують, зокрема, великі можливості в державній службі для осіб із знанням чужих мов, включно з українською. Можемо тільки рекомендувати, щоб наші люди ці можливості використали.

Це правда, що державна чи цивільна служба може не бути матеріяльно така поплатна, як праця в приватних інституціях чи підприємствах, але вона дає інші великі користі, також і в матеріяльному відношенні, коли мова про тривалість праці, відпустки, пенсійні пляни і т .ін. Проте, поминаючи матеріяльні користі, праця в державних, стейтових і міських установах дає широкі можливості для успішної життьової кар'єри в публічній службі та добру нагоду прислужитися своїй країні й при цьому зробити прислугу своєму українському імені.

ПЛЯНИ СЕКРЕТАРЯ ПРАЦІ

Теперішній секретар праці В. Віллард Вірц зараз після номінації мусів стати посередником у спорі залізничників із залізничими корпораціями, який тривав довший час і був великою перешкодою для розвитку економіки кількох стейтів. Так якось склалося, що в перші місяці урядування В. Вірц, колишній професор права і адвокат, мусів виконувати ролю посередника між працедавцями і затрудненими, щоб не допускати до страйків, або щоб страйки припиняти.

Вірц невдоволений із такого стану, вважаючи, що справи нових трудових договорів представники робітників і працедавців повинні полагоджувати між собою або, в найкращому випадку, з участю урядових посередників. Коли б це залежало від Вірца, то він не посередничав би зовсім у тих спорах, бо теперішній секретар праці вважає, що таке посередництво „на вершинах" лише загострює апетити договірних сторін і утруднює порозуміння.

Можна сумніватися в тому, що Вірцові таки вдасться на своєму пості не вмішуватися в справи нових трудових договорів, але він старається якнайменше часу на це витрачати.

Треба підкреслити, що Вірц добре підготований до виконування своєї невдячної праці. Він має 50 років. У 1937 році закінчив правничий факультет Гарвардського університету. Тоді була ще економічна рецесія, але 25-річний правник легко знайшов працю. Він був членом редакції правничого журналу і мав стати членом добре просперуючої адвокатської спілки в Шикаґо.

Але за кілька місяців перед закінченням шкільного року до Кембріджу прибув Вайлі Рутледж, декан правничого факультету університету стейту Айова, шукаючи нових сил для скріплення професорського складу цього університету. Вірц мав уже трохи педагогічного досвіду, бо один рік навчав англійської мови у гайскулі в Ківені, Іллиной.

Під час інтерв'ю молодий правник схвалював пропозиції тодішнього президента Ф. Д. Рузвелта в справі Найвищого Суду, і це сподобалося деканові Вайлі Рутледжові, який сам пізніше був іменований суддею Найвищого Суду ЗДА, в якому пристав до ліберальної групи.

Вірц висловлював свої думки, схвалюючи ліберальне становище Ф. Д. Рузвелта, для чого в консервативній тоді Айові треба було певної відваги. Так він робить і тепер. Вірц не любить столичної пишноти і свій високий пост уважає за рівнорядний з усіма іншими постами, що їх займають мільйони американців.

Вірц відмовився на летунській лінії користати з окремих привілеїв, які йому запропонували, довідавшись про його номінацію на секретаря праці. Він купує готові убрання і плащі, снідає в своєму бюрі, а під час переговорів із представниками робітництва і працедавців споживає разом з ними „гат доґи".

Про високу принципіяльність і скромність секретаря праці знає і його 13-річний син Філ, який місяцями чекав на ліценцію для свого аматорського радіонадавчого апарату, не звертаючись до свого батька, хоч знав, що головою Комунікаційної Комісії, яка видає ці ліценції є батьків приятель Нютон Мінов. Молодий Вірц сказав Мінові: „Батько ніколи не інтервеніював би у тій справі".

Віллард Вірц — противник довгих конференцій із своїми співробітниками, хоч систематично нараджується з ними в усіх найважливіших справах свого департаменту. Він не любить також довгих промов, і сам їх не виголошує. Не хоче, щоб про проблеми ним керованого департаменту писали часописи, але хоче, щоб якнайбільше людей було затруднених і щоб якнайменше було страйків.

Найближчим страйком може бути страйк залізничників, бо залізничі компанії за всяку ціну хочуть зліквідувати так званий „федербедінг" — все ще оплачувану працю палячів та інших фахівців, яких не потребують зелектризовані залізниці.

Вірц гадає, що подібні проблеми легко можна розв'язувати тоді, коли число безробітних буде незначне. Він заявив: „Ми не працювали б цілі ночі в департаменті над розв'язуванням спорів між робітниками і працедавцями, коли б наша економіка забезпечувала працею всіх тих, що її потребують".

Секретар праці знає, що досягнути цього не легко, але він певний, що „завтра" належить тим, які всі економічні зміни, а передусім механізацію праці, уважають за основу росту, „які в цьому рості бачать загальний ріст добробуту і які вірять, що майбутнє буде добре".

Вірц твердить: „Не сміємо заломлювати рук перед такими проблемами, як автоматизація праці, щораз більша конкуренція з-за кордону та інші економічні явища".

Секретар праці Вірц вірить в щасливе майбутнє американської економіки.

ЗДА з успіхом випробували наймогутнішу в світі ракету „Сатурн"

Кейп Канаверал, Флорида. — 16-го листопада Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація з повним успіхом випробувала наймогутнішу досі в світі ракету „Сатурн", яка має викинути вгору кабіну Аполло, що завезе американських астронавтів на Місяць ще перед кінцем цієї декади. Це вже було третє випробування цієї 162-стопової ракети, що важить 550 тонн. Ракета мала летіти вгору 4 мінути і 55 секунд, а опісля, за допомогою окремого механізму її експльодували і 23,000 гальонів води, які вона вивезла на висоту 104 миль, розприскалися в холодній йоносфері і хмара льодових частин на короткий час зависла вгорі, а після кільканадцятьох секунд розсипалися вони в космічних просторах. Це могли бачити обсерватори в Кейпі Канавералі. Воду везли замість майбутньої горішньої частини ракети, яку треба буде підносити під час дальших випробувань.

М. Чировський

КУБА І СЛАБОСТІ СОВЄТСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Кубинська криза не одного політика змусила призадуматися над дійсною силою Совєтського Союзу. Перескок Хрущова від погроз до поступливости зовсім не здивував, наприклад, нас, українців, які добре знають забріханість большевицьких вождів. Але несподіваний відступ кремлівського диктатора — байдуже, чи він щирий чи не щирий, — здивував малощо не цілий світ. Ще раз виявилося, що давня тактика московського „колоса на глиняних ногах" знаходить своє застосування і в Совєтському Союзі.

Розуміється, Москва намагається всіма силами представити цей свій відступ, як доказ своєї миролюбности. Але чи багато зорієнтованих у цій справі людей повірить у черговий московський викрут?

І от політики, журналісти і економісти аналізують події останніх тижнів, щоб знайти відповідь на питання: чому Хрущов так скоро і безумовно погодився забрати свою ракетну зброю з Куби? Адже це поважно пошкодило ширеному большевиками мітові про всемогутність Москви і підірвало її авторитет серед сателітних та невтральних країн. Залишаючи на боці всі інші причини совєтського відступу, бо розгляд їх забрав би забагато місця, хочемо сказати дещо про економічний сектор, як про причину цього афронту.

Господарські турботи Кремлю величезні. СССР переходить нову стадію економічного спаду. Розуміється, що цей спад не можна порівнювати із рецесією у західньому світі, бо тут у розгру входять діяметрально протилежні господарські системи. Економічні знижки мають місце в СССР завжди тоді, коли не виконується загальний плян розвитку господарства і наголос ставиться на важкій та воєнній індустрії.

Це саме діється й тепер в СССР. Понаобіцювавши всяких благ напередодні проголошення семирічки, Хрущов мусить співати тепер іншої пісні. Про неуспіхи у виконуванні семирічки свідчать звідомлення самої ж таки совєтської преси. Зокрема відстає вона у сільському господарстві, у виробництві товарів широкого вжитку, в будові мешкальних домів, у транспорті, у видайності людської праці, продуктивності капіталовкладів.

Оці всі недомагання і змусили Хрущова знову зосередити всю увагу на важкій промисловості — за давньою сталінською теорією.

Деякі західні „совєтознавці", застрашені ростом совєтського виробництва на річній базі, зокрема ростом промисловости, яка — твердять большевики — має осягнути в 2000-му році куди вищого рівня, як промисловість ЗДА. Одначе, визначний британський економіст Колін Кларк заперечує всі ці твердження, називаючи їх безпідставною ілюзією, бо в усіх секторах, включно з ростом населення і робітної сили, Америка має і матиме абсолютну перевагу.

Навіть при раптовому збільшенні індустріяльного потенціялу СССР не мали б большевики дійсної можливости випередити ЗДА, бо таке збільшення тільки загострило б диспропорцію поміж різними ділянками господарства, пославивши його загальний стан.

Західні економісти погоджуються, що совєтське сільське господарства може наздогнати американське за сто років. Та хоч би й піднісся життьовий стандарт в СССР до деякої міри, він дорівнюватиме тільки життьовому стандартові американської людини, що живе на пенсії соціяльного забезпечення. Добробут пересічної людини в ЗДА неможливий в СССР при колективному господарюванні і через сто років.

Між совєтським і американським продукційними потенціялами співвідношення тепер приблизно таке саме, як було воно у 1913-му році, і, не зважаючи на надлюдські зусилля наздогнати Америку, СССР не поступив ані на крок вперед. Можливо навіть, що в деяких ділянках економіки СССР пішов назад.

Також Західня Европа виявляє куди більший супроти СССР господарський ріст від часу закінчення другої світової війни. Тож недарма Хрущов із такою пасією атакує Европейську Господарську Спільноту, називаючи її виплодом „змови" капіталістів і монополістів проти комуністичних країн. Головною причиною цих хрущовських атак, як вже не раз писалося у „Свободі", є великі господарські успіхи Европейської Господарської Спільноти, які так контрастують із господарськими недомаганнями комуністичної економічної спільноти, т. зв. Союзу для Взаємної Господарської Допомоги.

Хрущов величається своїми успіхами із чисто пропаґандивних мотивів. Очевидно, він свідомий слабости СССР на економічному і на воєнному відтинках. І під цим оглядом він мудріший за Гітлера, який, мабуть, таки не мав реального уявлення про економічні можливості націонал-соціялістичної Німеччини.

І відставання у виконуванні семирічки, і недомагання сільського господарства, і вимушене підвищення цін на масло та м'ясо, і страйки та бунти, що широкою хвилею перейшли по цілому СССР, від Одеси, через Донбас, Кубань, Підкавказзя, Александрово під Москвою аж по Кемерово на Сибіру — все це переконує кремлівських вождів у тому, що „співіснування" є для них єдиним рятунком, а війна означала б цілковитий розвал СССР, зникнення комунізму і — новий нюрнберзький процес проти комуністичних воєнних злочинців.

Совєтська економіка наставлена на воєнну продукцію, і в ім'я військової могутности совєтські громадяни бідують уже 45 років.

Недавно в журналі „Лук" опубліковано цікаві статистичні дані, зібрані експертами з Пентаґону. З тих даних виходить, що ЗДА перевищують СССР в ділянці міжконтинентальних ракет, атомових ракет типу „Поляріс", важких міжконтинентальних бомбовиків і бомбовиків середнього типу. СССР має багато більше ракет середнього бойового типу, одначе тільки з евразійським засягом, без можливости обстрілювати ЗДА із совєтської території. Тому большевики й намагалися створити ракетну базу на Кубі і тримають там свої важкі бомбовики, щоб зміцнити в такий спосіб свою офензивну позицію прот ЗДА. Цей маневр покищо не вдався.

Економіка З'єдинених Держав куди потужніша, а їхня воєнно - ударна сила куди більша, як Совєтського Союзу. І ось саме тому Хрущов, популярно кажучи, підібрав хвоста і пішов на поступки. Тепер він підготовляє відплату, згідно з відомою засадою: „комуністи не віддають ні однієї п'яді землі, на яку стала їхня нога".

Отож, іде про те, щоб уряд ЗДА як слід зрозумів совєтську політику шантажу і відповідно до неї поставився.

„Борець за волю смерти не боїться ..."

ЛИСТОПАДОВЕ ЧИСЛО „ВЕСЕЛКИ"

Два основні тематичні цикли становлять стрижінь листопадового числа „Веселки" — змагання українського народу, зокрема його західньої вітки, зображені в героїчних вчинках дітей, та ювілей найбільшого нашого композитора Миколи Лисенка з підкресленням його творчости в ділянці композицій для дітей. Лисенківський ювілей, що є одночасно святом української пісні, єднає листопадове число „Веселки" з жовтневим, в якому вміщена частина Лисенківських матеріялів, зокрема таких, що зможуть дати репертуар для дитячих імпрез в честь Ювілята (Пісня рідної землі" Р. Завадовича, „Українська пісня" (сценка) Л. Полтави, „Наша пісня" — леґенда М. Туркало).

Змагання українського народу за волю й державність від 1918 р. посьогодні з'ясовані в розповіді Б. Д. „Галицька земля й її столичний город Лева". Цей краєзнавчий цикл, що послідовно появляється в усіх числах „Веселки" 1962 річника й віддає великі послуги вчителям українознавчих предметів та виховникам в молодечих організаціях, прикрашений багатьма світлинами Галицької Землі. Характер розповіді має також інформативна статтейка про Українську Повстанську Армію п. н. „Борець за волю смерти не боїться". З літературно - мистецьких матеріялів, присвячених подіям з останніх років визвольних змагань, вміщено два оповідання — „Відважний Івась" на підставі спогадів повстанця С. Г. Мара та „Гусяр Степанко" Ю. Тарновича. Оба оповідання ілюстрував В. Залуцький.

Листопадове число відкриває живо й цікаво написана статтейка - розповідь музиколога й композитора О. Залеського „Про славного музику Миколу Лисенка" з портретом Ювілята роботи П. Холодного та нотами до пісеньки для дітей „Я лисичка, я сестричка". В оповіданні „Казка на фортепіяні", автор Р. Завадович (ілюстрація В. Залуцького), описує епізод з музично - композиторської творчости Лисенка для дітей, а саме створення музичної п'єски - мініятюрки для Валерії (Лори) О'Коннор - Вілінської, що тоді була ще маленькою дівчинкою, а згодом стала письменницею й авторкою п'єс для дітей. Це оповідання характеризує Лисенка як великого приятеля дітей, що любив їх щиро і розумів їхню психіку. Ці два матеріяли разом з матеріялами про Лисенка, вміщеними в жовтневому ч. „Веселки", дають дітям великі можливості пізнати життя, музичну творчість і значення Лисенка, а виховникам влегшать і допоможуть відзначити ювілей композитора дитячою імпрезою.

Глибоку виховну вартість має оповідання М. Головінської „Рукавички". Авторка з психологічною правдою зображує внутрішню боротьбу в душі малої дівчинки з перемогою позитивних елементів. Ілюстрував оповідання Л. Перфецький.

Читачі молодого віку мають цікаву лектуру в віршованому оповіданні А. Коссовської про „Пригоди голубої папужки" (Ілюстр. Ю. Козака) та віршиків Г. Чорнобицької „Зубки заболіли" з виразною виховною алюзією до дітей (Ілюстр. Ю. Козака) і В. Дубини „Молитва", що добре передає дитячу наївність.

В пригодах „Богдана, козака - характерника" (Р. Завадовича — П. Холодного) представлено, як Богдан і Данчик обманули погоню гайдуків польського пана.

Крім лектури й науки в числі є також розваговий матеріял — сміховинки, цікаве зі світу, загадки, дописи з життя дітей з Америки й Европи, кореспонденція з дітьми.

Вступну ілюстрацію на сезонову тему виконав П. Холодний.

У числі вміщено заклик до дітей взяти активну участь у збірковій кампанії за поширення, розбудову й придбання засобів на пресовий фонд журналу, що цього року проходить під багатомовним гаслом „Бути чи не бути". В. Б.

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(37)

— Будьмо знайомі, колеґо, — ваш новий завідувач, — з ледве помітним східним акцентом сказав Ходжаєв, знявши кашкета й подав Олександрові Івановичу широку, міцну долоню. — А це, очевидно... — повернувся він до Таскіри, що закам'яніла від страху, ставши тепер червоною, як півонія.

— Наш фельдшер, вона ж і завідувачка місцевого тропічного пункту, — відрекомендував Олександер Іванович зовсім уже розгублену Таскіру.

— Навертає, значить протималярійну роботу? Добре! Нам її і треба! — весело сказав Ходжаєв, потискуючи маленьку Таскірину руку, яку та нерішуче, з випнутим наперед вказівним пальцем подала грізному завідувачеві.

Таскіра дожидала бучної помпезности, наїзду з Ходжаєвим комісії, цілого почету лікарів та секретарів, і, бачачи, замість того, не так уже й страшного чоловіка в супроводі одної лише відомої їй Пісочкіної, так спантеличилась, що на привітання Ходжаєва — ні сіло ні впало — прошепотіла „спасибі" й ще дужче почервоніла.

— Я об'їжджаю райони, щоб обізнатися, як ми готові цього року до бавовнозбиральної кампанії.

Ходжаєв сів на стільця, якого запобігливо подала Пісочкіна, і, подякувавши сказав далі, немовби інформуючи давнього знайомого:

— Адже незабаром маємо серпень, місяць, коли в нас починають збирати бавовну й коли найбільше буває спалахів проклятого безгаку.

Олександер Іванович слухав завідувача і уважно розглядав його обличчя. Воно, справді, було дещо суворе: широке, трохи випнуте наперед підборіддя свідчило про енергію і вольовість; дві вигнуті зморшки, що йшли від носа до кутків губ, і міцно стулені уста характеризували Ходжаєва, як людину незалежну й рішучу; чорні, густі, рухливі брови, що часто сходились на переніссі, відтіняли загальне враження твердої, може, навіть крутої вдачі. Ці густі брови своїм похмурим виглядом відсували на другий плян невеликі карі очі, що з першого погляду були майже непомітні, але, коли Олександер Іванович придивився, він побачив, що очі були досить веселі й навіть лагідні.

„Та порода, що, попри зовнішні національні ознаки, — однакова скрізь. І в Узбекістані, і на Україні, і в Росії", — промайнуло йому на думці.

— Маріє Андріївно, — звернувся Ходжаєв до Пісочкіної, — я попрошу вас переглянути журнал акрихінізації колгоспників та роботу боніфікаторів, а я тим часом поговорю трохи.

Таскіра, після того, як увага Ходжаєва покинула її, оговталась від переполоху й дістала з шухляди журнали. Пісочкіна почала жваво перегортати сторінки, низько схиливши над ними голову й принюхуючись до цифр.

— А це що за хворий? — звернув увагу Ходжаєв на хлопчика, що все ще стояв з батьком у кабінеті, не зважившись одразу вийти.

— Цей хворий — цікавий випадок не стільки щодо самої хвороби, скільки ефектом своєрідного лікування, — сказав, усміхаючись, Олександер Іванович.

— Будь ласка, розкажіть, — зацікавився Ходжаєв і присунувся до столу Олександер Іванович коротко розповів історію з „змією", і, коли Ходжаєв почув про червоний стрептоцид і „зміну кров", в його очах заблищали веселі вогники й кутки губ подалися вгору, злегка відслонюючи рівний ряд гарних зубів.

— Шарлатанство? - спитав, усміхаючись і собі, Олександер Іванович, який за ці кілька хвилин перебування Ходжаєва вже настроївся триматися з ним невимушено, як з лікарем, а не як з вибагливим начальником.

— Чому? — заперечив Ходжаєв. — Психотерапія. Цілком припускаю цікавий пробяв малярійної психози. — Idea fixa[*]. Це буває... А щодо червоного стрептоциду... — Ходжаєв знову всміхнувся. — Я не психіятр, я — хірург і не берусь лікувати психічні хвороби... Проте, вважаю, нема чого гудити той чи той спосіб, якщо він дає видужання. Стрептоцид — так стриптоцид! Хоч ми і вилучили з ужитку червоний стрептоцид, але скажу відверто: мені подобається, колеґо, що ви шукаєте, добираєте способу! Я певен, багато нас, грішних, та, мабуть, і наша найдобріша Марія Андріївна — просто вигнали б хлопця з амбуляторії: не мороч, мовляв, нам голови своїми теревенями, не заважай роботі! І край. Ну, правда ж, Маріє Андріївно? — обернувся він, регочучи, до Пісочкіної і, не чекаючи відповіді, ствердив: — Безперечно, вигнали б!.. А тим часом це все ж хвороба. — А потім до хлопця по-узбецькому: — Так нема вже, кажеш, змії в животі?

— Ні, тепер уже нема, — серйозно й переконано відповів хлопчина.

— Ну й чудово! — поплескав його по плечу Ходжаєв. — Дякуй докторові і йди додому.

Мiраб, вдячно кланяючись, позадкував з сином до дверей, а Ходжаєв уже поринув в амбуляторний журнал, швидко перебігаючи очима рядки діягноз і призначень.

— Я побачив у вас, коли йшов, молодий сад, — хто це його садив? — поцікавився Ходжаєв, на хвилину відірвавшись від журналу.

— Це ми, власними силами.

— Чудово, чудово! — похвалив Ходжаєв і знову занурився в журнал. Та за хвилину він підвів голову і спитав: — А цегла й дерево у дворі — на ремонт? Райздороввідділ постарався?

— Ні, це самозобов'язання колгоспів двох сільрад. Будинок породіль будуємо.

[*] Idea fixa — причеплива ідея.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ. ОПІКА І ДОПОМОГА ЦИМ ІНВАЛІДАМ — СПРАВА НАШОЇ ЧЕСТИ І ПОВИННОСТИ!

Пожертви висилати до ЗУАДК у Филаделфії: United Ukrainian American Relief Committee, P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

МИКОЛА ЛИСЕНКО

(3)

Денаціоналізується й залишається в Москві другий талановитий українець, Дмитро Степанович Бортнянський (1751-1825). Доля повела його шляхом духовної музики, і тільки тепер дослідувач зазначає, скільки свіжого таланту він знаходить у двох світських операх Бортнянського, написаних ним на французький текст (1786-1787), які в свій час мали великий успіх, які заслонила приступніша для сучасників і легша на вагу італійщина, і партитури яких знайшлися в бібліотеці академічних театрів.[9]

Тож немає нічого дивного, що під той саме час, коли російська музика починає інтенсивно розвиватись, українська занепадає і просто не розвивається, не маючи відповідних соціяльно-економічних умов для того, щоб розцвісти. Трудно, розуміється, винувати тут когось окремо — так складався історичний процес. І от уже після того, як у Росії блискуче виступає М. І. Глінка (1804-1857), що покладає творчістю своєю початок кінця для панування кар'єристів-чужоземців та войовничого дилентантизму, тільки після того, виступає на арену українського музичного життя М. В. Лисенко, перед яким історичний процес ставить уже в пляні української музики ті самі завдання, що поставив їх кінець XVIII віку та початок XIX музиці російській.

Ми не можемо ще нині цілком зважити, які підґрунтові джерела живили творчість Глінчину, хоч нема сумніву, що його оточувала ціла група музичних діячів — породження певної музичної атмосфери доби, а ще пізніш видно, якою могутньою стіноломною зброєю була для „могучей кучки" (Балакирев, Бородин, Мусорґский, Римский та ін.) її спаяність, одність у завданнях і засобах до їх здійснення. Отже ми можемо з цілковитою певністю зазначити, що здійснювані історичні завдання свого моменту, що будувати підвалини української культурної музики Лисенко вийшов сам, як палець: все його дилетантське оточення тільки тягнуло його на своє дно, підрізувало його зусилля. Лисенко пройшов той же шлях національної музики, що й Ґлінка. Обидва однаково помилялись у своєму підході до народного музичного матеріялу, з міркою загальноевропейською, бо інакше й не можна було ще за тих часів. Нині ладова гармонія дає нам багатші можливості ловити сутонародний дух, і в світлі цієї ґармонії ми шукаємо інших підходів.

Лисенко волів бути національним композитором. Ця воля дала йому щонайповажніше місце на чолі діячів нашого відродження, та вона ж завела його в вузькі суточки. Заздрісно відкидаючи все, що могло звести з раз накресленого шляху, не міг Лисенко остаточно порвати з тим наслідцям італійщини та німеччини, на якому довелося йому зрости. Глінка був під владою тих же елементів (особливо в „Иване Сусанине"), отже він невпинно працював над технікою творчости, мав можливості не тільки триматися на рівні техніки своїх знаменитих сучасників, а навіть іноді підноситися вище за них. Лисенко ж через різні причини не здобув собі тако' техніки, якої вимагали від нього момент і становище.

Поперше, Ріхтерова школа була занадто суха й формальна, подруге, не було відповідного оточення й можливостей, потретє, сам М. В. не надав моментові техніки потрібного значення.[10]

Все сказане вище відбилося й на дуетах, що подаються в нашій збірці і, до того ж зазначити, не всі належать до найщасливіших моментів музичної творчости Лисенкової. Взагалі дуети складають досить невеличкий відсоток всієї його пісенної творчости (тринадцять на загальну цифру, коло чотирьохсот позицей). Писалися вони, очевидно, постільки, поскільки на їх був співацький попит: М. В. дуже радо відкликався на прохання таких прекрасних співаків, як тенор Ряднов дружина його Джюбеліні-Ряднова (сопрано), тенор Влодек, баритони Свириденко Лісовицький та інші. Певних местецьких прецедентів в українській музичній літератур' для цих дуетів не було, бо такі твори, як дуже популярний на свій час дует Р. А. Пфеніґа „Скажи мені правду мій добрий козаче", — ще вироби цілком аматорські. Слід уважати, що й тут Лисенко створив певну нову форму для української музики й високо піднісся над рівнем сучасного аматорства, хоч усе ж те аматорство, що оточувало його, де-не-де проглядає з його сторінок. До тих же смаків тягнула Лисенка й уся маса дилетанського суспільства. Варто тільки пригадати, оскільки заспівано наймилозвучніший, отже й найшаблоновіший дует „Коли розлучаються двоє". Взагалі всі дуети нерівні щодо своєї музичної якости: по деяких з них М. В. виявив технічну роботу, по інших же менш бачимо чистоти фактурної і гармонійної. Найкращі з них — „Зацвіла в долині", „І широкую долину...", „Ми заспівали, розійшлись...", „Не забудь юних днів...", „Коли розлучаються двоє..." Трудно поставити поряд і рівняти такі речі, як зазначений вище дует „Коли розлучаються двоє", де все ще од блаженної пам'яти аматорства і де прекрасний піяніст Лисенко міг би зробити більше, як скромний супровід *а ля* Пфеніґ, і таку чудесну річ, як „Ми заспівали, розійшлись", де так багато свіжого, цікавого ще й для нашого часу. Взагалі ж ще раз слід зазначити, що частенько Лисенко міг би подати більше звучности й використати краще властивості фортепіяна, яким сам він володів бездоганно. В окремих моментах своїх дуети справляють враження своїм народним характером, любовно виділеним, ніжністю й граційністю.

Вокальну партію зроблено на манір італійської кантилени — отже вдячно для співаків. В самому способі творчости у М. В., очевидно, панував підхід цілком вокальний, а не інструментальний. Так, принаймні, показують його чорнові брульйони. Маємо, наприклад, листок (із датою „2 лютого 1884 р."), де написано олівцем із викресами цілком обидва голоси дуета „Росли у купочці", отже без жадного супроводу, який зроблено було пізніше. Те ж помічаємо й по інших чорнетках.

[9] Цитована робота Б. Всафьєва.

[10] Слід зазначити, що в перших своїх піснях на слова Шевченкові (дозволено цензурою Спб. 1870. VI, 9) М. В. далеко більше дбає про технічний бік, як у творах значно пізніших. Те ж можна сказати й про його твори фортепіянові.

Ніксон зневажливо висловлюється про телевізійний виступ Гісса

Лос Анджелес. — 17-го листопада колишній віце - президент Ричард М. Ніксон вислав депеші до кільканадцятьох редакцій щоденників, які прихильно писали про його поразку у виборах, і заявив, що подаване Компанією Амерікен Бродкастінґ інтерв'ю Олджера Гісса не має значення супроти тих тисяч протестів, які вислали до радіової стації патріотичні американці. Гісс в своєму інтерв'ю твердив, що Ніксон керувався в своїй діяльності особистою амбіцією й користю. Ніксон причинився до того, що Гісса засудили були за кривоприсягу, якою він відпекувався зв'язків із совєтськими шпигунами. В депешах Ніксон дякує часописам за об'єктивне становище до нього і обіцяє, що вже не буде кандидувати на жадне виборне публічне становище. — „Що означає отака заява одного кривоприсяжника супроти тисяч признань від патріотичних американців", — писав Ніксон. Він радить всім тим, що думають про політичну кар'єру, не зважати на те, чи виграється вибори, чи ні, але „дбати про те' щоб боротися всіми силами за справу, в яку ми віримо". Ніксон 17-го' листопада прибув до Нессо на Бегамському острові, де буде кілька днів відпочивати зі своїм приятелем С. Дж. Рібозом із Маямі на Флориді. 18-го листопада колишній секретар праці за урядування Айзенгавера Джеймс С. Гаґерті, який працює тепер в згаданій телевізійній компанії, старався виправдати ЕйБіСі, чому вона передала інтерв'ю з Гіссом. Гаґерті казав, що треба було і Гіссового інтерв'ю, бо Гісс відограв важливу ролю в політичній кар'єрі Ніксона.

● **Пані Ф. Д. Рузвелт** в своєму заповіті розділила свої мастки поміж своїх дітей, трьох синів і доньку. Не забула вона і своїх знайомих, приятелів та тих, що в неї працювали. З чужих людей найбільше вона записали своєму лікареві д-р А. Дейвідові Гуревичеві з Ню Йорку, який лікував її довгі роки, але не хотів брати гонорарів. Д-рові Гуревичеві записала пані Рузвелт $10.000.

Короткі вістки

● **В Копенгагені, в Данії,** у віці 77-ох років, помер світової слави фізик, власник нагороди Нобеля д-р Нілс Бор, якого вважали за батька атомової бомби. Він помер на удар серця. Його вважали за найвизначнішого науковця, побіч Альберта Айнштайна в 20-му віці. В 1957 році йому признали першу нагороду Фордової Фундації за атомові досліди для мирних цілей, яку передав був данському вченому д-р Джеймс Кіліян в присудності президента Айзенгавера.

● **В Маямі на Флориді** помер у віці 95 років Артур В. Дейвіс, масток якого оцінювали на $350 мільйонів. Він сам не хотів говорити про те, скільки має грошей. Коли раз в товаристві запитали його, чи він є другим чи третім найбагатшим чоловіком у ЗДА, він відповів, що п'ятим. Працював майже до кінця життя. Помер на удар серця. „Я працював 16 годин денно", — казав він.

● **Американський сенатор** республіканець із Ню Йорку Джекоб К. Джевітс відвідав Західній Берлін і заявив, що Західня Німеччина повинна призначити окремі збройні сили для оборони Берліну проти комуністичної атаки. **Сенатор** Джевітс промовляв на пресовій конференції і казав, що Західня Німеччина мала б мати більші зобов'язання у відношенні до Берліну, як окремі країни НАТО.

Український Літературно Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють: В п'ятницю 23-го листопада **Вечір** не відбудеться з огляду на підготову до великої ювілейної виставки Об'єднаних Мистців Українців в Америці. Виставка буде відкрита в неділю 29-го листопада о год. 12-ій вполудне.

Проф. В. Кисілевський серед професіоналістів

(Б. К.) Від довшого часу існують по більших містах у Канаді клюби українських професіоналістів, які в своїх рядах гуртують тут уроджених і новоприбулих професіоналістів і бизнесменів. Вже понад два роки існує такий клюб у Ріджайні і проявляє живу активність. Першим головою клюбу був В. Ліска, продукційний керманич місцевої радіостанції СБС, минулого року цей пост очолював інж. З. Васараб, а цього року головою вибрано Юрія Процюка, відомого місцевого діяча.

Тепер Клюб Українських Професіоналістів і Бизнесменів у Ріджайні має понад 30 членів. У першу середу кожного місяця відбуваються сходини членів. Офіційну частину попереджує спільна вечеря, а по ній є доповідь. Цю доповідь, звичайно, виголошує хтось із чолових громадян Ріджайни, або запрошений гість із іншої місцевости.

Управа Клюбу почала свою цьогорічну працю, як завжди, сходинами, на які запрошено д-ра Володимира Кисілевського, проф. Оттавського Університету. Як відомо, професор Кисілевський отримав кілька років тому стипендію від Кенада Каунсил на збирання матеріялів і написання історії початків українського поселення в Канаді. Ця праця, основана на джерельних документах з федерального архіву, вже закінчена. Проф. Кисілевський, відвідуючи різні осередки в Зах. Канаді, щоб на місці перевірити дані, загостив теж до Ріджайни. У столиці Саскачевану він працював у провінціяльному архіві, а на сходинах Клюбу Професіоналістів відчитав уступ із своєї праці про українське поселення в околиці Йорктону в Саскачевані. Його виступ викликав незвичайне зацікавлення між присутніми, бо між ними були внуки і правнуки цих піонерів. По доповіді відбулася оживлена дискусія.

Здійснюючи свій черговий плян Управа Клюбу закупить в недалекому майбутньому книжки про Україну по-англійськи і передасть до місцевої бібліотеки. На ту ціль вже зібрано поважну суму грошей.

Вечір дітройтської Кредитівки

Десятиріччя Кредит. Спілки „Самопоміч" у Дітройті було вже відзначене в „Свободі" окремою статтею з насвітленням шляху її розвитку й осягів, які добре свідчать про дітройтську громаду. Тепер даємо короткий опис ювілейного Вечора, влаштованого 3-го листопада в У.-Ам. Осередку, де з'явилось пів тисячі осіб, виявляючи цим признання рідній фінансовій установі. Вечір складався з 3-ох частин: офіційної, „Веселої Естради" і з танців.

Інж. О. Серафин, гол. Дирекції, привітав прибувших, м. і., теж амер. гостей, вказав на скромний початок ($140 на вкладках) і на теперішній стан (два і пів міль. дол.), яким можна пишатися. Це тільки перший етап. При це активніший співпраці громади Кредитівка може кількакратно розростися, і це піднесе добробут наших людей. На зазив голови приявні віддали шану пам'яті покійних членів, зокрема 1-го заступника голови, сл. п. проф. Є. Яворівського.

В доповіді „Динаміка кредитово - кооперативного руху й наша роля" ред. В. Несторович представив силу кред. кооперації в ЗДА і заходи для розгорнення міжнародного кред.-кооперативного руху, особливо в Лат. Америці. Хоч ЗДА самі користуються капіталістичною системою, пропагують кооп. ідею в недорозвинених краях, щоб послабити наступ комунізму, який жирує на нужді населення. Кредитово - Юнійний Нац. Асоціяції (КЮНА) видано в травні ц. р. федер. фонди, щоб розбудову кооперації в Півд. Америці рушити з місця. Українські кредитівки входять в амер. коопер. рух. Вони є його частиною. Може колись і в Україні, як будуть відбудовувати вільну кооперацію, сьогодні там насильно призабуту, не тільки ми, з української кооперації, будемо помічними, але й ця сама КЮНА.

Доповідач повів 10-річні осяги в Дітройті не так по лінії цифр, які надруковані в „Однодніввці", як передусім по лінії заслуг у плеканні кооперативних засад у громаді (ощадности, взаємний кредит і т. і.), в інтеграції в америк. коопер. життя (популяризація укр. імени й рівновартости нашої), в наявних починах дітр. Кредитівки (коопер. преса, підготова ТУК-у, КУФУА, амер. субвенція на Історію Укр. Кооперації тощо). В другу декаду років Кредитівка „Самопоміч" увійшла в свідомості своєї сили і зрілости, з непохитною вірністю для неї українців Дітройту і Мишигену.

Усні привіти склали: інж. Р. Мицик, голова Кредитівки в Шикаго, з якою Дітройт тісніше співпрацював („Наш Контакт" і ін.), а далі американські гості пп. Дж. Даблін від Миш. Кред. Ліги, Е. Т. Бернгофт від Федер. Бюра, Р. Маркінг від КЮНА і Е. Гофнер, який був урядовим представником при народженні Кредитівки. Письмові привіти відчитав інж. Р. Крохмалюк.

Прикрасами Вечора були два гості - мистці. Коротко накреслив їх сильветки В. Н-нич. Це були: майстерний орудувач пером і словом М. Понеділок з Ню Йорку і маляр М. Віднак з Торонта, який влаштував у цьому ж приміщенні виставку своїх образів і найшов на них аматорів, які їх придбали, а для свого таланту — звеличників.

Шумно вітала авдиторія кожноразовий виступ улюбленого Миколи Понеділка, якого рецитаційна передача власних нарисів і гуморесок має вже широку славу. Найкращою оцінкою цих його виступів були майже невмовкаючі оплески, загальна веселість на залі і те, що йому просто не давали зійти зі сцени. Як автор і майстерний рецитатор він залишив з цього Вечора в усіх „перемовний смак".

Вокалісти — звучне сопрано, п. Мирося Брездень, і ніжного тембру баритон В. Баран, виступили в супроводі мандолінової групи п. Цепенди з низкою соль і дуетів, збираючи вдячні оплески. Самі мандоліністи виконали в'язанки з давніх народних пісень, а пісню „Ой видно село" співала з ними ціла заля.

Остання частина Вечора — танці — тривала до пізньої ночі. Буфет був у заряді пань з 56 Відд. СУА. Між гостями Кредитівки був теж през. У. Н. Союзу п. Й. Лисогір. Залю декорував Юрій Козак. Приявні звернули увагу на оригінальні декорації сцени („давитаки" Дітройту), на таблиці „Історія Кредитівки в світлинах і виданнях", на газети в мистецькому виконанні і дотепні написи на столах, а передусім на розвішені по стінах карикатури членів Дирекції (включно з довголітнім головою, інж. А. Міляничем, який тепер у Ню Йорку) і голов Комісій.

В. Н.

Зі спорту

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКИХ СПОРТОВИХ ТОВАРИСТВ СХОДУ ЗДА

Управа Союзу Українсько-Американських Спортових Товариств Сходу ЗДА, який є делегатурою Української Спортової Централі Америки і Канади, скликає на суботу, 1-го грудня 1962, год. 3-та по пол. Річні Загальні Збори цієї нашої керівної спортової установи. Збори відбудуться в одній із заль Українського Народного Дому в Ню Йорку, при 142 Другій Евню. Участь в Зборах з правом голосу матимуть представники Товариств — членів СУАСТ, які мають вирівняні членські вкладки.

На порядку нарад Зборів СУАСТ, крім звітів та вибору нової Управи, є справи плянів праці на будуче та актуальні справи, які вимагають важних рішень з огляду на великі зміни, що зайшли в нашому спортовому житті.

Клюби — Товариства, які не вирівняли своїх вкладок до СУАСТ, ще можуть зробити це перед Зборами, висилаючи належність чеком на адресу секретаря СУАСТ:

Mr. Lew Sztynda
951 E 179th Street
Bronx 60, N. Y.

Український Гурток при Колюмбійському університеті

Дня 19-го жовтня 1962 р. відбулися на Колюмбійському Університеті Загальні Збори українських студентів цього університету для вибору нової Управи на академічний рік 1962-63.

Уступаюча голова Соня Слюзар подала короткий звіт з діяльности Клюбу за час її каденції: майже кожного тижня відбувались товариські зустрічі членів.

Вибрано нову Управу в такому складі: голова — Марта Савчак; заступник — Леся Гурик; секретар — Зірка Заремба; скарбник — Ліда Хиляк; пресовий референт — Софійка Квасниця; імпрезовий референт — Марта Цегельська.

УСК, НЮ ЙОРК, ВІДБУДЕ ЗМАГАННЯ З ГРЕЦЬКИМ СПОРТОВИМ КЛЮБОМ

Ню Йорк. — УСК, Ню Йорк, відбуде в День Подяки, 22-го листопада ц. р. товариські змагання з Грецьким Спортовим Клюбом. Проходитимуть змагання на площі УСК у Ню Йорку, Коледж Пойнт, о год. 2.30 по пол. Виступлять обидва клюби у своїх найсильніших складах.

З життя української громади в Денвері, Колорадо

В Денвері, Колорадо, українська спільнота гідно відзначила 13-го жовтня 1962 р. роковини смерти славної пам'яті Степана Бандери та Лева Ребета, котрі впали від рук московського імперіялістичного комунізму за волю та незалежність Української Нації.

Заходами місцевого СУМА зорганізовано Панахиди, які відправлено по їх душах в Українській Православній та Католицькій Церквах. Після панахиди роздано інформативні летючки в англійській мові та меморіяльні відзнаки.

Приємно було ствердити чисельну присутність українських громадян на Панахидах, серед яких переважною більшістю була українська свідома молодь, згуртована в місцевому СУМА.

Глибоко западали в серця нашої молоді полум'яні слова о. Т. Діятеловича — настоятеля Української Православної Церкви св. Покрови в м. Денвері, котрий провів аналогію між смертю славної пам'яті Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Тараса Чупринки, Степана Бандери, Лева Ребета та соток і тисяч українських патріотів, які впали від руки знахабнілого московсько - комуністичного варвара за свою велику любов до України, за її волю, правду і незалежність.

Бо ж: „Немає більшої любови, ніж та, хто життя своє покладе за друзі свої!"

Ці слова о. Т. Діятеловича зворушували душі присутніх та нагадували про велику справу Визволення України, за котру боролись і полягли кращі сини нашого народу, кров котрих кличе нас до успішного завершення цього святого діла.

М. К.

Дві імпрези Інституту Української Культури в Америці

Під час підготовки до основуючих Загальних Зборів Інституту Української Культури в Америці, який діє в Дітройті, тимчасова управа ІУК влаштувала для громадянства дві культурні імпрези. Першою був гостинний виступ Олімпії Добровольської і Йосипа Гірняка 22 вересня, другою вечір присвячений проф. д-рові Я. Пастернакові 27-го жовтня.

Гостинний виступ наших корифеїв сцени, мав на меті запізнати дітройтську публіку з Театром Шевченкового Слова у постичному монтажі Юрія Дивнича. Це була культурна імпреза, в якій Олімпія Добровольська і Йосип Гірняк дали дітройтській публіці найкращі зразки свого мистецтва слова. Заля Українського Народного Дому „Орлик" була переповнена і громадянство з захопленням і вдячністю прийняло цей виступ наших визначних артистів сцени.

Вечір проф. д-ра Пастернака був присвячений 330-літтю перших розкопів в Україні і 25-літтю розкопів у Крилосі. Інститут Української Культури в Америці зорганізував цей вечір спільно з тутешніми осередками наших наукових установ НТШ і УВАН, які перед самим вечором влаштували з проф. Пастернаком наукову конференцію. На конференції вислухали доповіді проф. Пастернака 80 осіб. Вечір відкрив проф. д-р Мирон Дольницький і передав слово проф. Пастернакові, який виголосив реферат п. н. „Ті, що розкрили підземний архів України". Квартет під керівництвом Я. Филипова відспівав дві архаїчні пісні в гармонізації проф. Б. Сарамаги, опісля п. С. Березовська відчитала уривки з твору Ю. Тиса „Крилос". Численні привіти наспіли від центральних українських установ, науковців і приватних осіб, і їх відчитав секретар Інституту Я. Тарнавський. При чаю, після вечора, приявні розкупили репродукції фігурки „княжна з Крилоса", яку в 1937 році у Львові виконав різьбар Павлось. При цій нагоді продавали теж „Археологію України", що появилася два роки тому в Канаді.

Завершенням вечора була поява першого числа монографічного журналу ІУК „Терем". Цей журнал має на меті публікувати не тільки монографії про наших визначних працівників і творців культури, але теж розглядати проблеми минулого і сучасного нашого духового життя. Перше число було присвячене темі „Україна на досвідку історії". Тому на сторінках журналу знайдемо не тільки статті і праці присвячені археології і проф. Я. Пастернакові, але теж праці, які торкаються інших питань нашої праісторії. Авторами цього першого числа „Терему" є проф. д-р М. Дольницький, проф. д-р Я. Пастернак, проф. д-р М. Міллер, проф. З. Лисько, інж. Д. Герчанівський, проф. З. Зеленії і Ю. Тис-Крохмалюк. Частина примірників появилася з кольоровими ілюстраціями.

Після вечора, в залі оформлений Мироном Левицьким, гуторили до пізньої ночі любителі українського духового життя. Вирішено повторити цей вечір теж в інших містах Америки.

Інститут Української Культури продовжуватиме свою діяльність, підготовляє Загальні Збори на місяць грудень. Згадані імпрези були тільки зразком того, що в ІУК плянують його співробітники між якими є найвизначніші діячі культури української еміграції. Про напрямні праці, цілі і завдання ІУК в Америці, управа Інституту повідомить українське громадянство після своїх Загальних Зборів.

Б. К.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 25-го ЛИСТОПАДА 1962:

БОСТОН, Масс. — Річні Загальні Збори Т-ва ім. Є. Коновальця, Відд. 238, зараз по Службі Божій, у парафіяльній залі церкви св. Андрія. На денному порядку: звіти уступаючої Управи, дискусія над звітами, звіт делегата із 8-го Конгресу УККА, та вибір нової Управи Відділу. Прибутність усіх членів дуже пожадана. — Д. Ніколенко, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 2-го ГРУДНЯ 1962:

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Річні Збори Б-ва св. Василія, Відд. 168, в год. 3:00 по пол., в УНДомі, при 760 State St. Порядок Зборів: побір місячних вкладок, звіти Управи та вибір нової Управи на 1963 рік. Просимо про присутність. — Управа.

Посмертні згадки

Юрій ЛЕВКО — довголітній член Б-ва Пресв. Тройці, Відділ 320 УНСоюзу в Балтиморі, Мд., помер 28-го жовтня 1962 р., на 69-му році життя. Покійний походив зі села Корostинка, пов. Красно, Лемківщина. До УНСоюзу вступив 1925 р. Полишив у смутку дружину Анну, синів Александра та 2 внуків. Похорон відбувся 31-го жовтня ц. р. з пох. заведення до української кат. церкви св. Михаїла, при участі Родини, Знайомих та Членів Б-ва. Покійного поховано на цвинтарі св. Михаїла. — В. П. П.!
І. Малко, секр.

ТАРЗАН, ч. 4943. Над пропастю!

Король знахура і велика товпа людей чекали на в'язнів на краю скелі.

— Це все триватиме коротко й не буде боляче, — глузував Гаррі. — Списоносці! Переконайте наших ворогів, щоб скакали!

Кілька сердитих войовників негайно послухали команди, зближаючися до в'язнів з простягненою зброєю!